

การวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจาก

ร่างพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

(แก้ไขมาตรา ๑๐๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗

ซึ่งบัญญัติเรื่องการดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการพลเรือนสามัญซึ่งพ้นจากราชการไปแล้ว)

๑. สภาพปัญหาและสาเหตุของปัญหา

ในปัจจุบันการดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่พ้นจากราชการไปแล้ว ด้วยเหตุ เกษียณ ลาออก ฯลฯ ยกเว้นตาย หากข้าราชการดังกล่าวมีกรณีถูกกล่าวหาเป็นหนังสือไว้ก่อนพ้นจากราชการ หรือถูกฟ้องคดีอาญา หรือต้องหาว่ากระทำความผิดอาญาซึ่งไม่ใช่กรณีความผิดที่กระทำโดยประมาทหรือ ความผิดลหุโทษไว้ก่อนพ้นจากราชการ แม้จะออกจากราชการไปแล้วก็ยังสามารถถูกดำเนินการทางวินัยอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๑๐๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ ต่อไปได้ โดยกฎหมายไม่ได้กำหนดกรอบระยะเวลาการดำเนินการทางวินัยไว้ว่าจะต้องให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาเท่าใด ในขณะที่ข้าราชการฝ่ายพลเรือนอื่น เช่น ข้าราชการพลเรือนมีกฎหมายกำหนดไว้ให้ต้องดำเนินการสอบสวน ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากราชการ ข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาต้องดำเนินการ ทางวินัยภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่พ้นจากราชการ ข้าราชการรัฐสภาต้องดำเนินการสอบสวนภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวัน นับแต่วันที่พ้นจากราชการ และ ข้าราชการตำรวจต้องดำเนินการสอบสวนให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วัน ออกจากราชการ ซึ่งจะเห็นได้ว่ามีระยะเวลาการดำเนินการแตกต่างกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีของข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา หากมีกรณีถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงอยู่ก่อนออกจากราชการ ก็จะถูกดำเนินการต่อไปนานเพียงใดก็ได้เพราะไม่มีข้อกำหนดเวลาว่าจะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จ ภายในระยะเวลาเท่าใด ทำให้ในการดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการฝ่ายพลเรือนปรากฏปัญหาความสับสน ระหว่างบทบัญญัติของกฎหมายว่าด้วยการดำเนินการทางวินัยของข้าราชการฝ่ายพลเรือนประเภทต่าง ๆ

นอกจากนี้ยังปรากฏข้อจำกัดในการดำเนินการทางวินัยเพื่อพิจารณาโทษแก่ข้าราชการผู้กระทำความ ผิดอันเนื่องมาจากความแตกต่างระหว่างบทบัญญัติกฎหมายว่าด้วยการดำเนินการทางวินัยของข้าราชการ ฝ่ายพลเรือนประเภทต่าง ๆ และบทบัญญัติกฎหมายของหน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่เป็นองค์กรตรวจสอบ การทุจริต ได้แก่ คณะกรรมการ ป.ป.ช. และคณะกรรมการ ป.ป.ท. กล่าวคือ กฎหมายให้อำนาจคณะกรรมการ ป.ป.ช. และคณะกรรมการ ป.ป.ท. ในการไต่สวนและชี้มูลความผิดวินัยแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐที่พ้นจากหน้าที่ ไปแล้วไม่เกินห้าปีหรือไม่เกินสิบปี แล้วแต่กรณี โดยการส่งเรื่องให้หน่วยงานต้นสังกัดพิจารณาโทษต่อไป ตามกฎหมายว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของหน่วยงานนั้น แต่เมื่อพิจารณากฎหมายว่าด้วยการบริหารงาน บุคคลของข้าราชการฝ่ายพลเรือนประเภทต่าง ๆ ปรากฏว่ามีการกำหนดเงื่อนไขในการดำเนินการทางวินัยแก่ผู้ที่ พ้นจากราชการไปแล้วไว้แตกต่างจากบทบัญญัติกฎหมายขององค์กรตรวจสอบข้างต้น จึงส่งผลให้ส่วนราชการ ต้นสังกัดของข้าราชการฝ่ายพลเรือนที่ถูกคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือคณะกรรมการ ป.ป.ท. ชี้มูลความผิดวินัย ไม่อาจพิจารณาโทษแก่ข้าราชการผู้นั้นได้ อันเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการขับเคลื่อนนโยบายการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของรัฐบาลให้สัมฤทธิ์ผล

๒. ความจำเป็นที่ต้องแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อแก้ปัญหานี้

จากปัญหาที่ปรากฏตามข้อ ๑ จึงจำเป็นต้องแก้ไขบทบัญญัติมาตรา ๑๐๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ ซึ่งบัญญัติเรื่องการดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่พ้นจากราชการไปแล้ว เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการดังกล่าวให้เหมาะสม และเป็นมาตรฐานเดียวกันกับกฎหมายว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของหน่วยราชการในฝ่ายพลเรือนประเภทต่าง ๆ ตลอดจนแก้ไขปัญหาความไม่สอดคล้องกันระหว่างกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

๓. ผลกระทบและความคุ้มค่า

๓.๑ ผู้ซึ่งได้รับผลกระทบจากการบังคับใช้กฎหมาย

ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาทั่วประเทศ ได้แก่ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่พ้นจากราชการ ผู้มีอำนาจตามมาตรา ๕๓ และผู้บังคับบัญชาของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา รวมถึงข้าราชการฝ่ายพลเรือนประเภทอื่นซึ่งมีกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการประเภทนั้น ๆ กำหนดให้นำพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

๓.๒ สิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่ถูกจำกัด

การแก้ไขกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเรื่องการดำเนินการทางวินัยแก่ผู้ที่พ้นจากราชการไปแล้ว เป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของข้าราชการในการที่จะถูกดำเนินการทางวินัยได้แม้พ้นจากราชการไปแล้ว แต่ข้าราชการดังกล่าวยังคงมีสิทธิในการรับทราบข้อกล่าวหา สิทธิในการนำพยานหลักฐานมาชี้แจงโต้แย้งข้อกล่าวหา และสิทธิอื่น ๆ ในการต่อสู้คดี ได้เช่นเดียวกับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาซึ่งยังอยู่ในราชการ ทั้งนี้ การแก้ไขกฎหมายเรื่องนี้ไม่กระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของบุคคลทั่วไป

๓.๓ ประโยชน์ที่ประชาชนและสังคมจะได้รับ

(๑) การแก้ไขมาตรา ๑๐๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ ให้สอดคล้องกับกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต เป็นการอุดช่องว่างของกฎหมายและทำให้ส่วนราชการสามารถพิจารณาโทษแก่ข้าราชการที่ถูกคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือคณะกรรมการ ป.ป.ท. ชี้มูลความผิดได้แม้ผู้นั้นจะพ้นจากราชการไปเป็นระยะเวลานานเท่าใดก็ตาม อันเป็นการป้องปรามมิให้ข้าราชการกระทำความผิด ตลอดจนส่งเสริมการขับเคลื่อนนโยบายการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของรัฐบาลให้สัมฤทธิ์ผล เมื่อการทุจริตลดลงแล้ว ประเทศชาติย่อมพัฒนา และประชาชนมีความสุขมากยิ่งขึ้น

(๒) การกำหนดเงื่อนไขเวลาเริ่มต้นในการดำเนินการทางวินัยแก่ผู้ที่พ้นจากราชการไปแล้ว ให้ยาวนานขึ้นกว่าเดิม ย่อมทำให้ส่วนราชการสามารถดำเนินการทางวินัยและลงโทษผู้กระทำความผิดซึ่งพ้นจากราชการไปแล้วได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นการสร้างความเชื่อมั่นในระบบราชการไทยให้แก่ประชาชนและสังคม

(๓) การกำหนดเงื่อนไขเวลาสิ้นสุดในการดำเนินการทางวินัยแก่ผู้ที่พ้นจากราชการไปแล้ว นอกจากจะเป็นธรรมต่อผู้ถูกกล่าวหาในการเข้าถึงพยานหลักฐานสำหรับใช้ต่อสู้คดี และผู้ถูกกล่าวหาไม่ต้องรอคอยการดำเนินการที่ไม่มีระยะเวลาสิ้นสุดแล้ว ยังมีผลให้ส่วนราชการไม่ต้องรับภาระเกินจำเป็น ทั้งในแง่บุคลากรและงบประมาณที่จะต้องเข้าไปในการสอบสวนวินัยที่ยาวนานเกินสมควร อันจะเป็นการช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการควบคุมและป้องปรามพฤติกรรมทุจริตของเจ้าหน้าที่รัฐ และประหยัดงบประมาณของส่วนราชการเพื่อนำไปใช้พัฒนาประเทศในด้านอื่น ๆ ได้
